

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ,
ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної філології та
соціальних комунікацій

_____ Медвідь О.М.

(підпис)

“ _____ ” _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Система організації соціальних служб»

Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»

Напрямок підготовки (спеціальність): 6.231– «Соціальна робота»

Форма навчання: денна

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр викла- дання	Загаль- ний обсяг, годин/ кредит.	Аудиторні заняття, годин				Самостійна робота студента, годин				Форма контро- лю, ДСК, ПМК
		Всього	Лек- ції	Прак- тичні (семі- нарські)	Лабора- торні	Всього	у тому числі			
ІРС під керівн. виклада- ча	Інд. завдан- ня, вид/обсяг						Самостій не опра- цювання матеріалу			
1	150/5	48	24	24	-	102	-	-	102	ПМК

Програма вивчення навчальної дисципліни за вибором ВНЗ «Система організації соціальних служб» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів: галузь знань 1301 - соціальне забезпечення, напрям підготовки 6.130102 «Соціальна робота».

Розробники: к. н. держ. упр. Дементов В.О. доцент кафедри

Затверджено на засіданні кафедри, протокол № _____ від « _____ » _____ 2017 р.

Суми – 2017 р.

МЕТА

Мета викладання дисципліни – розкрити студентам сутність системи організації діяльності соціальних служб в період розбудови нових соціально-економічних відносин. А в умовах реалізації принципів дуальної освіти це ще й формування необхідних практичних та комунікаційних навичок, які забезпечать вільну орієнтацію майбутніх соціальних працівників у нормативній базі, розуміння рівня відповідальності та принципів взаємодії структур різного рівня та підпорядкування тощо.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- здатність до пошуку та оброблення інформації з різних джерел, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- знання та розуміння предметної області професійної діяльності, здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність працювати в команді; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність оцінювати соціально-політичні процеси, пов'язані з соціальним розвитком держави;
- здатність аналізувати нормативно-правову базу соціальної роботи, згідно зі сформульованими відповідними практичними завданнями, на прикладі соціальних служб (структур державної влади та органів місцевого самоврядування, комунальних установ, громадських організацій тощо), які в майбутньому стануть об'єктами ознайомлювальної практики, за універсальним алгоритмом (алгоритм А, наведений далі в даній методичці);
- здатність аналізувати діяльність різноманітних соціальних служб (структур державної влади та органів місцевого самоврядування, комунальних установ, громадських організацій тощо), згідно зі сформульованими відповідними практичними завданнями, на прикладі майбутніх об'єктів ознайомлювальної практики, за універсальним алгоритмом (алгоритм В, наведений далі в даній методичці);
- здатність до аналізу психічних властивостей, станів і процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади;
- здатність до діяльності з попередження соціальних ризиків, складних життєвих обставин, запобігання та вирішення соціальних конфліктів;
- здатність вивчати соціальну проблему; здатність оцінювати проблеми, потреби, специфічні особливості та ресурси клієнтів;
- здатність розробляти шляхи подолання проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення;
- здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;
- здатність до розроблення та реалізації соціальних проектів;

- здатність менеджменту власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу;
- здатність виявляти і залучати ресурси особистості, соціальної групи та громади для виконання завдань професійної діяльності.

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- цілі та принципи організації системи соціальних служб;
- теорії та моделі системної організації соціальних служб;
- систему установ, які займаються питаннями соціального захисту;
- актуальні соціальні проблеми організації соціальних служб;
- основні моделі організації соціальних служб;
- способи підвищення мотивації до соціальної діяльності працівників;

вміти:

- використовувати знання для організації діяльності в соціальних службах;
- робити науковий аналіз рівня діяльності в системі соціальних служб;
- застосовувати здобуті відомості для практичної діяльності;
- надавати консультативну допомогу з питань організації діяльності соціальних служб;
- визначати рівень готовності до певного виду діяльності у соціальних службах;
- аналізувати власні вміння та навички, рівень знань, особистісні риси;
- критично аналізувати й оцінювати діючу систему соціальних служб;
- отримувати необхідну інформацію з питань системи організації соціальних служб.

Дисципліна «Система організації соціальних служб» комплексно та системно пов'язана з такими навчальними дисциплінами: «Соціальна психологія та основи кризових ситуацій», «Соціальна і демографічна статистика і моніторинг», «Права людини та правові основи соціальної роботи», «Соціальна реклама», «Соціальна політика», «Конфліктологія», «Вступ до спеціальності», «Історія та теорія соціальної роботи», «Соціальна робота з дітьми та молоддю», «Соціальна робота на підприємстві», «Зв'язки з громадськістю в соціальній роботі», «Проектний менеджмент в соціальній роботі», «Стратегічний менеджмент», «Інформаційне забезпечення соціальної роботи», «Менеджмент соціальної роботи».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістовних модулів.

ПРОГРАМА

ТЕМА 1. Роль управлінської діяльності в соціальній сфері. Система органів державного управління та їх повноваження у сфері соціального захисту

1. Соціальна сфера як об'єкт управління. Особливості та проблеми системи управління соціальною сферою на сучасному етапі.
2. Соціально-захисна функція держави.
3. Органи державного управління соціальною сферою загальної компетенції.
4. Повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України у сфері соціального захисту населення.

ТЕМА 2. Організація роботи регіональних органів влади та їх функції у сфері соціального захисту. Повноваження Департаментів соціального захисту населення.

1. Регіональна система управління соціальною сферою.
2. Повноваження обласних та районних державних адміністрацій по реалізації соціальної політики в Україні. Повноваження органів місцевого самоврядування у соціальній сфері.
3. Організація роботи обласних Департаментів соціального захисту населення та їх структурних підрозділів в містах та районах.
4. Співпраця Департаментів соціального захисту населення та їх структурних підрозділів з іншими установами соціальної сфери.

ТЕМА 3. Посилення ролі органів місцевого самоврядування у вирішенні соціальних проблем.

1. Формування та реалізація регіональної соціальної політики.
2. Роль органів місцевого самоврядування у вирішенні регіональних соціальних проблем.
3. Пріоритетні завдання органів місцевого самоврядування у забезпеченні соціальної стабільності.
4. Делегування повноважень у сфері управління соціальним розвитком.
5. Соціальне замовлення як механізм реалізації регіональної соціальної політики.

ТЕМА 4. Система соціальних служб Міністерства соціальної політики України.

1. Система соціального захисту в Україні.
2. Повноваження Міністерства соціальної політики України та його органів у сфері соціального забезпечення.
3. Організації та установи у підпорядкуванні Міністерства соціальної політики України. Установи системи Міністерства соціальної політики України, які безпосередньо надають соціальні послуги населенню.

4. Організація роботи центрів соціальної, професійної, медико-соціальної, соціально-психологічної реабілітації інвалідів.
5. Діяльність установ Міністерства соціальної політики України по наданню соціальних послуг безробітним.

ТЕМА 5. Завдання та функції Пенсійного фонду України та його регіональних управлінь.

1. Пенсійний фонд України як соціальний страховий фонд і орган виконавчої влади.
2. Порядок формування та затвердження бюджету Пенсійного фонду.
3. Збір на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.
4. Повноваження Правління Пенсійного фонду. Відомча система органів Пенсійного фонду.
5. Функції Пенсійного фонду щодо пенсійного забезпечення громадян України. Порядок оформлення та подання документів для призначення пенсій.

ТЕМА 6. Організація роботи центрів реінтеграції бездомних громадян.

1. Функції Міністерства соціальної політики України, місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо врегулювання діяльності спеціалізованих установ для бездомних громадян і безпритульних дітей.
2. Закон України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей» від 2 червня 2005 року N 2623-IV.
3. Утворення та організація роботи закладів соціального захисту для бездомних громадян та осіб, звільнених з місць позбавлення волі: центрів обліку бездомних громадян; будинків нічного перебування; центрів соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі.

ТЕМА 7. Пріоритетні напрями системи соціальних служб Міністерства соціальної політики України.

1. Пріоритетні напрями, спеціалізовані служби та комплексні програми, що реалізуються Державною соціальною службою для сім'ї, дітей та молоді.
2. Діти і молодь як особлива соціальна група. Провідні напрями державної соціальної політики щодо дітей та молоді в Україні та шляхи її реалізації. Система центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді: структура, завдання та напрями діяльності.
3. Система служб у справах дітей, структура, завдання та напрями діяльності.
4. Реалізація центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та службами у справах дітей державної соціальної політики щодо створення ДБСТ та прийомних сімей.

ТЕМА 8. Соціальні служби в системі інших міністерств та відомств України.

1. Концепція реформування системи соціальних послуг в Україні
2. Соціальні служби в структурі силових відомств.
3. Діяльність спеціалізованих установ паліативної допомоги в системі охорони здоров'я.
4. Спеціальні виховні установи Державного департаменту з питань виконання покарань
5. Організація пунктів тимчасового перебування для біженців та незаконних мігрантів.

ТЕМА 9. Міжнародний досвід роботи соціальних служб. Сучасні тенденції розвитку соціальних служб у світі. Імплементация в Україні.

1. Система соціальної роботи у США, Німеччині, Франції.
2. Модель соціальної політики Швеції та інших скандинавських країн. Централізований характер соціального забезпечення в скандинавських країнах. Джерело видатків на соціальне забезпечення. Категорії осіб, які підпадають під систему соціального забезпечення.
3. Децентралізація й деінституціоналізація соціального обслуговування. Орієнтація на громаду, соціальне планування на рівні громади.
4. Розвиток волонтерського руху. Орієнтація на потреби клієнта та їх права на вибір послуг.
5. Гарантії якості соціальних послуг.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ КУРСУ

Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні (семі- нарські) заняття, годин	Лабора- торні роботи, годин	Самостій- не опра- цювання матеріалу (у тому числі ІРС), годин	Індивід. завдан-ня, годин
<i>Семестр 1</i>						
Тема 1. Роль управлінської діяльності в соціальній сфері. Система органів державного управління та їх повноваження у сфері соціального захисту.	16	2	4	-	10	
Тема 2. Організація роботи регіональних органів виконавчої влади та їх функції у сфері соціального захисту. Повноваження Департаментів соціального захисту населення.	18	4	4	-	10	
Тема 3. Посилення ролі органів місцевого самоврядування у вирішенні соціальних проблем.	18	4	2	-	12	
Тема 4. Система соціальних служб Міністерства соціальної політики України.	14	2	2	-	10	
Тема 5. Завдання та функції Пенсійного фонду України та його регіональних управлінь.	14	2	2		10	
Всього по модульному циклу	80	14	14		52	
Тема 6. Організація роботи центрів реінтеграції бездомних громадян	14	2	2		10	
Тема 7. Пріоритетні напрями системи соціальних служб Міністерства соціальної політики України	14	2	2		10	
Тема 8. Соціальні служби в системі інших міністерств та відомств України.	14	2	2		10	
Тема 9. Міжнародний досвід організації роботи соціальних служб. Сучасні тенденції розвитку соціальних служб у світі.	28	4	4		20	
<i>Контрольний захід за модульний цикл: комплексний письмовий модульний контроль</i>				-		
Всього по модульному циклу	70	10	10	-	50	
Всього за семестр				-		
Всього з навчальної дисципліни	150	24	24	-	102	

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль І. Система соціальних служб Міністерства соціальної політики України

Заняття 1-2

Тема 1. Роль управлінської діяльності в соціальній сфері. Система органів державного управління та їх повноваження у сфері соціального захисту

План

Питання для обговорення

1. Соціальна сфера як об'єкт управління. Особливості та проблеми системи управління соціальною сферою на сучасному етапі.
2. Соціально-захисна функція держави.
3. Органи державного управління соціальною сферою загальної компетенції.
4. Розвиток системи державних та недержавних організацій, які надають соціальні послуги.
5. Створення нормативно – правової бази по забезпеченню системи організації соціальних служб
6. Повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України у сфері соціального захисту населення.

Практична частина

Відповідно до алгоритмів аналізу (Алгоритм А та Алгоритм В), наведених у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- проаналізувати законодавчі та нормативно-правові акти України у сфері соціального захисту населення;
- проаналізувати діяльність Міністерства соціальної політики України.

Відповідно до **триєдиного покрокового алгоритму**, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- побудувати інтелект-карту діяльності Міністерства соціальної політики України та його регіональних структурних підрозділів.

Основні поняття: управління соціальною сферою, соціальна сфера (економіко-управлінський аспект), соціальна сфера як підсистема суспільного організму, соціальна політика, соціальний захист, соціальна безпека, соціальне забезпечення, системи державних та недержавних організацій, система організації соціальних служб,

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну літературу:

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Лукашевич М. П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М.П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К.: Каравела, 2011. – 368 с.
3. Капська А.Й. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Тюптя Л. Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 574 с.
5. Булагін П.В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
6. Офіційний портал Верховної ради України <http://www.rada.gov.ua>
7. Офіційний портал Міністерства соціальної політики України <http://www.mlsp.gov.ua/>

Заняття 3

Тема 2. Організація роботи регіональних органів влади та їх функції у сфері соціального захисту. Повноваження Департаментів соціального захисту населення

План

Питання для обговорення

Регіональна система управління соціальною сферою. Формування та реалізація регіональної соціальної політики.

1. Повноваження обласних та районних державних адміністрацій по реалізації соціальної політики в Україні. Повноваження органів місцевого самоврядування у соціальній сфері.
2. Організація роботи обласних Департаментів соціального захисту населення та їх структурних підрозділів в містах та районах.
3. Співпраця Департаментів соціального захисту населення та їх структурних підрозділів з іншими установами соціальної сфери.

Практична частина

Відповідно до алгоритму аналізу (Алгоритм В), наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- з'ясувати специфіку діяльності Департаменту соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації.

Відповідно до **триєдиного покрокового алгоритму**, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- побудувати інтелект-карту діяльності Департаменту соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації та його районних (та міських) структурних підрозділів;

- скласти маршрутний лист для внутрішньо-переміщених осіб, осіб, які постраждали від торгівлі людьми та учасників АТО – клієнтів Департаменту соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації;

- підготувати тематичну рольову гру із відпрацювання відповідних практичних навиків щодо алгоритму дій в конкретній проблемній соціальній ситуації (позиціювання: внутрішньо-переміщена особа, особа, яка постраждала від торгівлі людьми, учасник АТО – як клієнти – соціальний працівник (група соціальних працівників) Департаменту соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації, представники суміжних структур).

Основні поняття: соціальний захист, соціальна безпека, соціальне забезпечення, соціальне страхування, державна соціальна допомога, державні соціальні стандарти, соціальні послуги, соціальне обслуговування, соціальна робота, соціальні цілі.

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну літературу:

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Лукашевич М. П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К.: Каравела, 2011. – 368 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Тюття Л. Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л. Т. Тюття, І. Б. Іванова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
5. Булагін П. В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
6. Робота з клієнтами соціальних служб / Упор. З. Зайцева. – Житомир: «Екосфера», 1994. – 117 с.
7. Офіційний веб-портал Сумської обласної державної адміністрації – www.sm.gov.ua
8. Офіційний сайт Департаменту соціального захисту населення Сумської облдержадміністрації www.soc-zahyst.sm.gov.ua

Заняття 4

Тема 3. Посилення ролі органів місцевого самоврядування у вирішенні соціальних проблем

План

Питання для обговорення

1. Роль органів місцевого самоврядування у вирішенні регіональних соціальних проблем.
2. Пріоритетні завдання органів місцевого самоврядування у забезпеченні соціальної стабільності.
3. Делегування повноважень у сфері управління соціальним розвитком.
4. Соціальне замовлення як механізм реалізації регіональної соціальної політики.

Практична частина

Відповідно до алгоритму аналізу (Алгоритм В), наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- виявити соціальну складову в діяльності Сумської міської ради та її виконавчих органів.

Відповідно до **триєдиного покрокового алгоритму**, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- побудувати інтелект-карту діяльності Сумської міської ради та її виконавчих органів.

Основні поняття: місцеве самоврядування, соціальна стабільність, регіональна соціальна політика, делегування повноважень, соціальне замовлення.

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну **літературу**:

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005.–560 с.
2. Лукашевич М. П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К.: Каравела, 2011. – 368 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Тюптя, Л. Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л.Т. Тюптя, І.Б. Іванова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
5. Булагін П. В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
6. Остапенко Л. Соціальна політика в умовах кризи / Л. Остапенко, В. Прощаков // Праця і зарплата. – 2009. – № 38. – 14 жовтня. – С. 2-4.

7. Садова У. Я. Регіональна соціальна політика в Україні: критерії оцінювання та показники ефективності / У. Я. Садова // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 1. – С. 151-165.
8. Робота з клієнтами соціальних служб / Упор. З. Зайцева. – Житомир: «Екосфера», 1994. – 117 с.
9. Сергієнко О. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні // Україна: аспекти праці. – К., 2002. – № 1.
10. Муніципальний інформаційний портал www.meria.sumy.ua

Заняття 5-6

Тема 4. Система соціальних служб Міністерства соціальної політики України

План

Питання для обговорення

1. Система соціального захисту в Україні.
2. Повноваження Міністерства соціальної політики України та його органів у сфері соціального забезпечення.
3. Організації та установи у підпорядкуванні Міністерства соціальної політики України. Установи системи Міністерства соціальної політики України, які безпосередньо надають соціальні послуги населенню.
4. Організація роботи центрів соціальної, професійної, медико-соціальної, соціально-психологічної реабілітації інвалідів.
5. Діяльність установ Міністерства соціальної політики України по наданню соціальних послуг безробітним.

Практична частина

Відповідно до алгоритму аналізу (Алгоритм В), наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- охарактеризувати діяльність Департаменту соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації.

Відповідно до **триєдиного покрокового алгоритму**, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- побудувати інтелект-карту діяльності Департаменту соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації, його організацій та установ.

Основні поняття: соціальна політика, соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальна реабілітація, соціальні послуги.

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну **літературу:**

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Лукашевич М. П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К. : Каравела, 2011. – 368 с.
3. Капська А.Й. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Тюптя Л. Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 574 с.
5. Булагін П.В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
6. Жиган Д. Ф. Соціальна політика держави як об'єкт політологічного аналізу / Д. Ф. Жиган // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. – 2011. – Вип. 4 (54). – С. 385-397.
7. Колот А. М. Соціальна політика в умовах глобалізації та лібералізації економічних відносин: здобутки, втрати, тенденції / А. М. Колот // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 1. – С. 23-41.
8. Робота з клієнтами соціальних служб / Упор. З. Зайцева. – Житомир: «Екосфера», 1994. – 117 с.
9. Сіленко А. Соціальна політика в умовах проведення демократичних реформ в Україні / А. Сіленко // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – 2008. – № 12. – С. 70-78.
10. Офіційний сайт міністерства соціальної політики України www.mlsp.gov.ua
11. Офіційний сайт Департаменту соціального захисту населення Сумської облдержадміністрації <http://www.soc-zahyst.sm.gov.ua/>

Заняття 7

Тема 5. Завдання та функції Пенсійного фонду України та його регіональних управлінь

План

Питання для обговорення.

1. Пенсійний фонд України як соціальний страховий фонд і орган виконавчої влади.
2. Порядок формування та затвердження бюджету Пенсійного фонду.
3. Збір на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.
4. Повноваження Правління Пенсійного фонду. Відомча система органів Пенсійного фонду.

5. Функції Пенсійного фонду щодо пенсійного забезпечення громадян України. Порядок оформлення та подання документів для призначення пенсій.

Практична частина

Відповідно до алгоритмів аналізу (Алгоритм А та Алгоритм В), наведених у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- проаналізувати законодавство України у сфері пенсійного забезпечення громадян України;

- проаналізувати діяльність Пенсійного фонду України та Головного управління Пенсійного фонду України в Сумській області.

Відповідно до **триєдиного покрокового алгоритму**, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- побудувати інтелект-карту діяльності Головного управління Пенсійного фонду України в Сумській області та його районних (та міських) структурних підрозділів;

- скласти маршрутний лист для пенсіонера, військового пенсіонера, інваліда війни – клієнтів Головного управління Пенсійного фонду України в Сумській області та його районних (та міських) структурних підрозділів;

- підготувати тематичну рольову гру із відпрацювання відповідних практичних навиків щодо алгоритму дій в конкретній проблемній соціальній ситуації (позиціонування: пенсіонер, військовий пенсіонер, інвалід війни – як клієнти – соціальний працівник (група соціальних працівників) Головного управління Пенсійного фонду України в Сумській області та його районних (та міських) структурних підрозділів, представники суміжних структур).

Основні поняття: пенсійний фонд, соціальний страховий фонд, бюджет пенсійного фонду, загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, пенсійне забезпечення.

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну **літературу**:

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Булагін П. В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
3. Жиган Д. Ф. Соціальна політика держави як об'єкт політологічного аналізу / Д. Ф. Жиган // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – 2011. – Вип. 4 (54). – С. 385-397.

4. Колот А. М. Соціальна політика в умовах глобалізації та лібералізації економічних відносин: здобутки, втрати, тенденції / А. М. Колот // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 1. – С. 23-41.
5. Макарова О. Демографічні проблеми і соціальна політика / О. Макарова // Праця і зарплата. – 2007. – № 45. – С. 4-5.
6. Остапенко Л. Соціальна політика в умовах кризи / Л. Остапенко, В. Прошаков // Праця і зарплата. – 2009. – № 38. – 14 жовтня. – С. 2-4.
7. Сергієнко О. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні // Україна: аспекти праці. – К., 2002. – № 1.
8. Сіленко А. Соціальна політика в умовах проведення демократичних реформ в Україні / А. Сіленко // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – 2008. – № 12. – С. 70-78.
9. Офіційний сайт Пенсійного фонду України <http://www.pfu.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Головного управління Пенсійного фонду України в Сумській області www.pfond.sumy.ua

Приклади тестових завдань

(з наданих варіантів оберіть правильні.

Зверніть увагу – у деяких тестах може бути не один, а декілька вірних варіантів).

1. Забезпечення безкоштовного оздоровлення прийомних дітей та дітей-вихованців – це функція:
 - A. Служби у справах дітей.
 - B. Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.
 - C. Управління молоді та спорту.
 - D. Департаменту соціального захисту населення
 - E. Усі відповіді вірні.
2. Виберіть напрямки роботи центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді:
 - A. Соціальна підтримка дітей та молоді, які живуть з ВІЛ.
 - B. Моніторинг ефективності профілактичних заходів щодо ВІЛ/СНІДу.
 - C. Підтримка проектів громадських організацій, діяльність яких спрямована на протидію соціально-небезпечних хвороб.
 - D. Усі відповіді вірні.
3. Соціальний патронаж неповнолітніх та молоді, взятих під варту здійснюють:
 - A. Органи внутрішніх справ.
 - B. Департамент з виконання покарань.
 - C. Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.
 - D. Служба у справах дітей.

4. Кримінальна міліція у справах дітей створюється у складі:
- A. Міністерства молоді та спорту України.
 - B. Міністерства внутрішніх справ України.
 - C. Міністерства соціальної політики України.
 - D. Міністерства освіти та науки України.

5. Служба у справах дітей підзвітна та підконтрольна :
- A. Державним адміністраціям.
 - B. Органам місцевого самоврядування.
 - C. Управлінням молоді та спорту.
 - D. Правильні відповіді A і B.
 - E. Правильна відповідь D і C.

Узагальнюючі питання.

1. Суб'єкт і об'єкт соціальної роботи в системі соціальних служб.
2. Організаційні, психологічні, соціальні та політичні принципи функціонування соціальних служб.
3. Особисті та професійні якості соціального працівника.
4. Основні ролі соціальних працівників у соціальних службах.
5. Становлення та розвиток соціальних служб в Україні.
6. Основні напрями державно-правового регулювання діяльності соціальних служб.
7. Формування позитивного іміджу діяльності соціальних служб.

Модуль II. Соціальні служби в системі інших міністерств та відомств. Вітчизняний та закордонний досвід

Заняття 8

Тема 6. Організація роботи центрів реінтеграції бездомних громадян

План

Питання для обговорення.

1. Функції Міністерства соціальної політики України, місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо врегулювання діяльності спеціалізованих установ для бездомних громадян і безпритульних дітей.
2. Закон України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей» від 2 червня 2005 року N 2623-IV.
3. Утворення та організація роботи закладів соціального захисту для бездомних громадян та осіб, звільнених з місць позбавлення волі: центрів обліку бездомних громадян; будинків нічного перебування; центрів соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі.

Практична частина

Відповідно до алгоритмів аналізу (Алгоритм А та Алгоритм В), наведених у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- проаналізувати законодавство України у сфері соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей;

- з'ясувати специфіку діяльності Управління соціального захисту населення Сумської міської ради щодо соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей.

Відповідно до **триєдиного покрокового алгоритму**, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- побудувати інтелект-карту діяльності Управління соціального захисту населення Сумської міської ради щодо соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей (заклади соціального захисту для бездомних громадян та осіб, звільнених з місць позбавлення волі: центри обліку бездомних громадян; будинки нічного перебування; центри соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі);

- скласти маршрутний лист для бездомного громадянина, особи, звільненої з місць позбавлення волі, безпритульної дитини – клієнтів Управління соціального захисту населення Сумської міської ради;

- підготувати тематичну рольову гру із відпрацювання відповідних практичних навиків щодо алгоритму дій в конкретній проблемній соціальній ситуації (позиціонування: бездомний громадянин, особа, звільнена з місць позбавлення волі, безпритульна дитина – як клієнти – соціальний працівник (група соціальних працівників) Управління соціального захисту населення Сумської міської ради, представники суміжних структур).

Основні поняття: бездомність, бездомна особа безпритульна особа, безпритульні діти, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, заклади для бездомних осіб і безпритульних дітей, особа, яка має притулок, запобігання бездомності і безпритульності, реінтеграція бездомних осіб і безпритульних дітей, соціальне патрулювання.

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну **літературу:**

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Булагін П. В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Лукашевич М. П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К.: Каравела, 2011. — 368 с.

5. Робота з клієнтами соціальних служб / Упор. З. Зайцева. – Житомир: «Екосфера», 1994. – 117 с.
6. Тюптя Л. Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 574 с.
7. Муніципальний інформаційний портал <http://www.meria.sumy.ua/>

Заняття 9

Тема 7. Пріоритетні напрями системи соціальних служб Міністерства соціальної політики України

План

Питання для обговорення.

1. Пріоритетні напрями, спеціалізовані служби та комплексні програми, що реалізуються Державною соціальною службою для сім'ї, дітей та молоді.
2. Система центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, структура, завдання та напрями діяльності.
3. Система служб у справах дітей, структура, завдання та напрями діяльності.
4. Діти і молодь як особлива соціальна група. Провідні напрями державної соціальної політики щодо дітей та молоді в Україні та шляхи її реалізації.
5. Реалізація центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та службами у справах дітей державної соціальної політики щодо створення ДБСТ та прийомних сімей.

Практична частина

Відповідно до алгоритму аналізу (Алгоритм В), наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- проаналізувати діяльність Сумського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- проаналізувати діяльність Служби у справах дітей Сумської обласної державної адміністрації.

Відповідно до триєдиного покрокового алгоритму, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- побудувати інтелект-карти діяльності Сумського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Служби у справах дітей Сумської обласної державної адміністрації та їх районних (та міських) структурних підрозділів;

- скласти маршрутний лист для особи, постраждалої від насилля в сім'ї та потенційних батьків вихователів та прийомних батьків – клієнтів Сумського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Служби у

справах дітей Сумської обласної державної адміністрації та їх районних (та міських) структурних підрозділів;

- підготувати тематичну рольову гру із відпрацювання відповідних практичних навиків щодо алгоритму дій в конкретній проблемній соціальній ситуації (позиціювання: особа, постраждала від насилля в сім'ї та потенційні батьки-вихователі та прийомні батьки – як клієнти – соціальний працівник (група соціальних працівників) Сумського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Служби у справах дітей Сумської обласної державної адміністрації та їх районних (та міських) структурних підрозділів, представники суміжних структур).

Основні поняття: прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу, складні життєві обставини, соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю, соціальні послуги, соціальний супровід.

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну літературу:

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Булагін П. В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Лукашевич М. П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М.П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. – К. : Каравела, 2011. — 368 с.
5. Робота з клієнтами соціальних служб / Упор. З. Зайцева. – Житомир: «Екосфера», 1994. – 117 с.
6. Тюптя Л. Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. — 574 с.
7. Офіційний сайт міністерства соціальної політики України www.mlsp.gov.ua
8. Офіційний сайт Департаменту соціального захисту населення Сумської облдержадміністрації <http://www.soc-zahyst.sm.gov.ua/>

Заняття 10

Тема 8. Соціальні служби в системі різноманітних міністерств та відомств України

План

Питання для обговорення.

1. Концепція реформування системи соціальних послуг в Україні
2. Соціальні служби в структурі силових відомств.

3. Діяльність спеціалізованих установ паліативної допомоги в системі охорони здоров'я.
4. Спеціальні виховні установи Державного департаменту з питань виконання покарань
5. Організація пунктів тимчасового перебування для біженців та незаконних мігрантів.

Практична частина

Відповідно до алгоритму аналізу (Алгоритм В), наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації;
- Управління Державної пенітенціарної служби в Сумській області;
- Управління Державної міграційної служби України в Сумській області.

Відповідно до **триєдиного покрокового алгоритму**, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

1. Побудувати інтелект-карти діяльності:

- Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації та його районних (міських) структурних підрозділів;
- Управління Державної пенітенціарної служби в Сумській області та його районних (міських) структурних підрозділів;
- Управління Державної міграційної служби України в Сумській області та його районних (міських) структурних підрозділів.

2. Скласти маршрутний лист для клієнтів, які потребують паліативної допомоги, осіб, звільнених з місць позбавлення волі, біженців та незаконних мігрантів – клієнтів Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, Управління Державної пенітенціарної служби в Сумській області, Управління Державної міграційної служби України в Сумській області та їх районних (міських) структурних підрозділів.

3. Підготувати тематичну рольову гру із відпрацювання відповідних практичних навиків щодо алгоритму дій в конкретній проблемній соціальній ситуації (позиціонування: клієнти, які потребують паліативної допомоги, особи, звільнені з місць позбавлення волі, біженці та незаконні мігранти – як клієнти – соціальний працівник (група соціальних працівників) Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, Управління Державної пенітенціарної служби в Сумській області, Управління Державної міграційної служби України в Сумській області та їх районних (міських) структурних підрозділів, представники суміжних структур).

Основні поняття: соціальні послуги, паліативна допомога, виховні установи, біженці, незаконні мігранти.

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну літературу:

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М.Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Булагін П. В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Лукашевич М. П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К. : Каравела, 2011. – 368 с.
5. Робота з клієнтами соціальних служб / Упор. З. Зайцева. – Житомир: «Екосфера», 1994. – 117 с.
6. Тюптя Л. Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 574 с.
7. Офіційний сайт: Управління охорони здоров'я Сумської облдержадміністрації www.uozsumy.com.ua
8. Офіційний сайт: Управління Державної пенітенціарної служби в Сумській області www.kvs.gov.ua
9. Офіційний сайт: Управління Державної міграційної служби України в Сумській області www.sm.dmsu.gov.ua

Заняття 11-12

Тема 9. Міжнародний досвід роботи соціальних служб. Сучасні тенденції розвитку соціальних служб у світі

План

Питання для обговорення

1. Система соціальної роботи у США, Німеччині, Франції.
2. Модель соціальної політики Швеції та інших скандинавських країн. Централізований характер соціального забезпечення в скандинавських країнах. Джерело видатків на соціальне забезпечення. Категорії осіб, які підпадають під систему соціального забезпечення.
3. Децентралізація й деінституціоналізація соціального обслуговування. Орієнтація на громаду, соціальне планування на рівні громади.
4. Розвиток волонтерського руху. Орієнтація на потреби клієнта та їх права на вибір послуг.
5. Гарантії якості соціальних послуг.

Практична частина

Відповідно до алгоритмів аналізу (Алгоритм А та Алгоритм В), наведених у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- з'ясувати особливості нормативно-правової бази соціальної роботи та особливості соціальної політики та організації соціальної роботи, забезпечення якості надання соціальних послуг в країнах Європейського Союзу.

Відповідно до триєдиного покрокового алгоритму, наведеного у розділі "Плани практичних занять" методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Система організації соціальних служб»:

- побудувати інтелект-карти роботи соціальних служб США, Німеччині, Франції, Швеції та інших скандинавських країн.

Основні поняття: соціальна політика, соціальна робота, соціальне забезпечення, децентралізація й деінституціоналізація соціального обслуговування, якість соціальних послуг, соціальне планування, волонтерський рух, орієнтація на потреби клієнта.

Для підготовки до цієї частини практичного заняття пропонуємо опрацювати наступну **літературу**:

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Булагін П. В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
3. Загальна декларація прав людини (ООН, 1948) // Права людини. Міжнародні договори України. Декларації, документи: Збірник. – К., 1992. – 243 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Колот А. М. Соціальна політика в умовах глобалізації та лібералізації економічних відносин: здобутки, втрати, тенденції / А. М. Колот // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 1. – С. 23-41.
6. Лукашевич М.П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М.П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. – К. : Каравела, 2011. – 368 с.
7. Остапенко Л. Соціальна політика в умовах кризи / Л. Остапенко, В. Прощаков // Праця і зарплата. – 2009. – № 38. – 14 жовтня. – С. 2-4.
8. Робота з клієнтами соціальних служб / Упор. З. Зайцева. – Житомир: «Екосфера», 1994. – 117 с.
9. Сергієнко О. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні // Україна: аспекти праці. - К., 2002. - № 1.
10. Тюття Л.Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л.Т. Тюття, І.Б. Іванова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 574 с.

Модульний контроль

Приклади тестових завдань

(з наданих варіантів оберіть правильні.

Зверніть увагу – у деяких тестах може бути не один, а декілька вірних варіантів).

1. Притулки для дітей утворюються та ліквідуються:

- A. Управліннями молоді та спорту.
- B. Управліннями внутрішніх справ.
- C. Місцевими державними адміністраціями.
- D. Службою у справах дітей.

2. Медико-соціальні експертні комісії перебувають у віданні:

- A. Міністерства соціальної політики України .
- B. Міністерства охорони здоров'я України.
- C. Місцевих державних адміністрацій.
- E. Правильні відповіді B і C.

3. Медико-соціальна експертна комісія встановлює:

- A. Групу інвалідності.
- B. Стан працездатності.
- C. Ступінь обмеження життєдіяльності людини.
- D. Усі відповіді вірні.

4. Пенсійний фонд України виконує:

- A. Управління фінансами пенсійного забезпечення.
- B. Виплату пенсій.
- C. Призначення пенсій.
- D. Всі варіанти.

5. До державних фондів соціального страхування відносяться:

- A. Пенсійний фонд України.
- B. Виконавчі комітети органів місцевого самоврядування.
- C. Кабінет Міністрів України.
- D. Верховна Рада України.

Узагальнюючі питання

1. Порядок формування соціального замовлення для залучення до надання соціальних послуг недержавних організацій.
2. Організація пунктів тимчасового перебування для біженців та незаконних мігрантів.
3. Роль ООН та інших міжнародних організацій у розвитку системи служб соціального захисту
4. Міжнародні та вітчизняні документи в галузі соціального захисту
5. Система соціальної роботи в США. Основні соціальні проблеми.
6. Корпоративістська модель соціального розвитку в Німеччині.
7. Організація роботи соціальних служб в Японії.
8. Соціальний захист населення як основна конституційно закріплена державна гарантія.

ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

9. Історія розвитку служб соціальної допомоги в незалежній Україні
10. Становлення і розвиток соціальних інститутів на території сучасної України в період до початку ХХ ст.
11. Розвиток мережі недержавних організацій в соціальній сфері
12. Розвиток волонтерського руху у світі і в Україні
13. Організація соціальних гуртожитків та готелів для окремих категорій громадян
14. Соціальні служби в структурі силових відомств
15. Основні напрями реформування системи соціальних послуг.
16. Порядок формування соціального замовлення для залучення до надання соціальних послуг недержавних організацій.
17. Проблеми надання медико-соціальної допомоги тяжко хворим людям та невиліковно хворим.
18. Спеціальні виховні установи Державного департаменту з питань виконання покарань
19. Організація пунктів тимчасового перебування для біженців та незаконних мігрантів
20. Роль ООН та інших міжнародних організацій у розвитку системи служб соціального забезпечення
21. Міжнародні та вітчизняні документи в галузі соціального забезпечення
22. Система соціальної роботи в США. Основні соціальні проблеми.
23. Корпоративістська модель соціального розвитку в Німеччині.
24. Соціальний захист населення як основна конституційно закріплена державна гарантія.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції: викладення теоретичного матеріалу шляхом лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій та опорного конспекту лекцій, лекції-дискусії.

Практичні: закріплення теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях та засвоєного самостійно шляхом моделювання на конкретних ситуаціях.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Комплексний письмовий модульний контроль здійснюється за допомогою тестового контролю (теоретична частина). Оцінювання в процесі контролю здійснюється за модульно-рейтинговою системою (регламент додається).

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

А. Основна навчальна література

1. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Лукашевич М. П. Соціальна робота. Теорія і практика: підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К. : Каравела, 2011. – 368 с.
3. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. - К. : Юрінком, 1996. – 64 с.
4. Капська А. Й. Соціальна робота : навчальний посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
5. Загальна декларація прав людини (ООН, 1948) // Права людини. Міжнародні договори України. Декларації, документи: Збірник. – К., 1992. – 243 с.
6. Тюптя Л. Т. Соціальна робота. Теорія і практика: навч. посіб. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. — 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 574 с.

Б. Додаткова рекомендована література

1. Бесчастний В. М. Соціальна політика держави в галузі освіти / В. М. Бесчастний // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 19. – С. 42-43.
2. Булагін П. В. Теорія управління соціальною сферою суспільства. – Х.: Прапор, 2003. – 174 с.
3. Жиган Д. Ф. Соціальна політика держави як об'єкт політологічного аналізу / Д. Ф. Жиган // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – 2011. – Вип. 4 (54). – С. 385-397.
4. Колот А. М. Соціальна політика в умовах глобалізації та лібералізації економічних відносин: здобутки, втрати, тенденції / А. М. Колот // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 1. – С. 23-41.
5. Макарова О. Демографічні проблеми і соціальна політика / О. Макарова // Праця і зарплата. – 2007. - № 45. – 5 грудня. – С. 4-5.
6. Робота з клієнтами соціальних служб / Упор. З. Зайцева. – Житомир: «Екосфера», 1994. – 117 с.
7. Остапенко Л. Соціальна політика в умовах кризи / Л. Остапенко, В. Прощаків // Праця і зарплата. – 2009. – № 38. – 14 жовтня. – С. 2-4.

8. Садова У. Я. Регіональна соціальна політика в Україні: критерії оцінювання та показники ефективності / У. Я. Садова // Демографія та соціальна економіка. — 2008. — № 1. — С. 151-165.
9. Сергієнко О. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні // Україна: аспекти праці. — К., 2002. - № 1.
10. Сіленко А. Соціальна політика в умовах проведення демократичних реформ в Україні / А. Сіленко // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. — 2008. — № 12. — С. 70-78.

Розробники програми

Дементов В.О.

Завідувач кафедри

Світайло Н.Д.

**РОБОЧИЙ РЕГЛАМЕНТ
МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ»**

1. Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 150 год. (5 кредитів); лк. – 24 год.; практ. – 24 год. СРС – 102 год., диф. залік.

2. Організація навчального процесу: 1-й семестр, викладання – 1 семестр; 2 модульних цикли в семестр.

3. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: **R = 100 балів.**

4. Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:

а) Систематичність роботи (відвідування занять) = **12 балів** (0,5 б./1 заняття, 6 балів – лекції та 6 балів – практичні). Пропуски лекцій чи практичних занять зменшують кількість цих балів.

б) робота на практичних заняттях: 12 п. × 6 балів = 72 бали;

- виконання теоретичних завдань 12 п. × 2 балів = 24 бали;

- виконання практичних індивідуальних та групових завдань (складання інтелект-карт, розробка маршрутних листів, підготовка і проведення рольових ігор) 12 п. × 4 балів = 48 балів;

в) модульний контроль (тест) – 2 × 3 балів = 6 балів (1 пром. мод. контроль - 3 б.);

г) Волонтерська робота - 10 б. (участь у 2-х волонтерських заходах - по 5. за кожний).

Оцінювання здійснюється за рейтинговою технологією.

Підсумок рейтингових балів за навчальну дисципліну: 100 балів

5. Умови ліквідації заборгованостей з поточної та підсумкової роботи: перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці (менше 60 балів = 3 Е), проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного, якщо модульний цикл не є останнім у семестрі.

Оцінювання знань студента при перескладанні незадовільних оцінок поточного контролю, пропусків занять без поважних причин та ПМК (диф. заліку) здійснюється по мінімуму на «3Е» = 60 б.

Позитивні оцінки з модульного циклу в цілому та його складових не підвищуються.

6. Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента (оцінювання відповідно до отриманих за семестр рейтингових балів) здійснюється за такою шкалою:

Нац. п'ятибальна шкала оцін.	Шкала ECTS	Визначення	К-сть балів за навч. дисц.
5 (відмінно)	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100
4 (добре)	B	ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	74-81
3 (задовільно)	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ЗАДОВІЛЬНО – виконання задовольняє мінімальні	60-63

		критерії	
2 <i>(незадовільно)</i>	<i>FX</i>	<i>НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе повторне складання</i>	<i>35-59</i>
2 <i>(неприйнятно)</i>	<i>F</i>	<i>НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідний повторний курс з навчальної дисципліни</i>	<i>1-34</i>

- Студенти, які мають незадовільні рейтингові бали за семестр (від 35 до 59 балів), складають додатковий захід підсумкового семестрового контролю - диф. залік (за процедурою письмового іспиту).
- Студенти, які мають рейтинговий бал за семестр менше 34 до заходу підсумкового семестрового контролю не допускаються.
- Заохочувальні рейтингові бали з дисципліни нараховуються:

а) за своєчасне та якісне виконання завдань підвищеної складності (до 30 балів; конкретне значення визначає викладач в залежності від обсягу виконаної додаткової роботи), а саме:

- наукову роботу (реферат (додатково студент може бути звільнений від складання комплексного письмового контролю, що враховує весь матеріал робочої програми), стаття, тези доповіді на студентській науковій конференції).

Бали за реферат (до 30 балів).

Бали за наукову статтю (до 15 балів). Додатково до цих балів може бути нараховано до 15 балів за умови публікації статті в науковому виданні.

Тези виступу на науковій конференції (до 7 балів), при їх публікації оцінювання збільшується ще на 7 балів.

- пошукову роботу (самостійний пошук літератури, тематичні підбірки матеріалів та їх презентація, участь у створенні баз даних, пошук і компіювання матеріалів навчальних збірників, інформаційних та методичних матеріалів, участь у польових соціологічних дослідженнях тощо) (до 10 балів);

- творчо-аналітичну роботу (есе, підготовка презентацій, аналітичний огляд наукової літератури та ін.), участь у тематичних конкурсах із даної дисципліни та суміжних галузей знань (до 10 балів);

б) систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять (до 10 балів) (якісно виконані самостійні роботи та доповнення на лекціях, участь у дискусіях, батлах, тематичних конкурсах, новаторських формах активної навчальної роботи, ведення словника з дисципліни (на вимогу викладача) тощо)

Лектор потоку _____
(підпис)

В.О. Дементов
(Ініціали, прізвище)

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Н. Д. Світайло
(Ініціали, прізвище)

“ ____ ” _____ 2017 р.